

Вежбе из српског језика

Напредни ниво

1. Бројеви и прилози могу бити и променљиве и непроменљиве речи.
2. Јутро – заједничка; Милица – властита; браћа – збирна; школа – заједничка; пут – заједничка; Дунав – властита; радост – мисаона (апстрактна); прстен – заједничка; злато – градивна; бака – заједничка.
3. Непроменљиве речи су: да, ли, данас, на.
4. Од непроменљивих речи прилози имају компарацију.
5. Снопље – збирна; снопови – заједничка; тројица – бројна; деца – збирна; дечаци – заједничка; спавање – глаголска; браћа – збирна, свила – градивна, Ниш – властита.
6. Лето – заједничка, Лена – властита, море – заједничка, камење – збирна, песак – градивна.
7. Деца – средњи род, једнина, збирна; снопови – мушки род, множина, заједничка; свила – женски род, једнина, градивна; Краљево – средњи род, једнина, властита; село – средњи род, једнина, заједничка.
8. Добар – бољи; зао – гори.
9. Тачни одговори су: Све врсте именица се мењају по падежима. О, у, на, по, при, према су предлози за локатив.
10. Ана – номинатив, Ана – вокатив, Ане – генитив, Ану – акузатив, са Аном – инструментал.
11. Деца – средњи род једнина, номинатив; руке – женски род, једнина, акузатив; сапуном – мушки род, једнина, инструментал.
12. Капи росе – росне капи.
13. У парку – локатив; према парку – датив; ученик – номинатив.
14. Дечака – акузатив, коњима – датив, воде – акузатив, у штали – локатив, у кућу – акузатив.
15. У кућу, телевизор.
16. У старој кући – локатив; на крају – локатив; села – генетив.
17. Купио сам руже, зумбуле и лале.
18. Седим у лепом ауту. Срећа се налази у великим жељама.
19. Чоколаду – акузатив; чоколаде – генитив; хлеб – акузатив; хлеба – генитив.
20. Говор деце – дечји говор.
21. Описни: жут, слаб. Градивни: камени, гвоздени. Присвојни: мамин, пријатељев. Месни: леви, спољашњи. Временски: данашњи, садашњи.
22. Леп – неодређени; дрвен – неодређени; лепи – одређени; стар – одређени.
23. Придеви су: дрвени, великих, дугачке, искићени, чудесних, фантастични, римски, јужној, белог.
24. Он.
25. Је, јој, ју.
26. Ти и ви.
27. Не слажем се са њим ни око чега.
28. Према глаголском виду глаголи могу бити: свршени и несвршени. Свршени глаголи могу бити: почетно свршени, завршно свршени, тренутно свршени. Несвршени глаголи могу бити: трајни и учестали.

29. Тачне тврдње су: глаголи су променљиве речи. Промена глагола се зове конјугација.
30. Пећи: ја печем, они пеку. Лећи: ја легнем, они легну.
31. Они вру.
32. Писа-, јед-, ид-, гриз-, рек-, ради-.
33. Радити – инфинитив, радићу – футур I, радио сам – перфекат, радим – презент, радио – радни глаголски придев.
34. Мије – 3. лице једнине, презент.
35. Извинем се – извинути се; заспем – засути.
36. Тачни одговори су: Број један се мења као придев одређеног вида. Редни бројеви се мењају као придев одређеног циља.
37. Њих двојица су дошли.
38. Прва – редни, другој – редни.
39. Прва мачка – номинатив; другој мачки – датив.
40. Сложена; просто-проширена; сложена; проста.
41. Поток је мали. Књига је занимљива. Његов деда је капетан. Поток жубори. Књига се налази на столу. Његов деда прича.
42. Децу – прави; Јордану – неправи; од певања – неправи; је – неправи.
43. Мирослава Антића – атрибут; мој омиљени песник – апозиција; је мој омиљени песник – именски предикат; Мирослава Антића – објекат.
44. Просто-проширена; просто-проширена; проста; сложена.
45. Просто-проширена; просто-проширена; сложена. Предикати су: су причали – глаголски, смо ишли – глаголски, је здрав – именски, не волим – глаголски.
46. Никада му нисам рекао / колико до суза волим твоју мршаву главу / која у сумрак мирише на сапун у јесењи ветар. / Главу у којој станују само високе боје, огромне, недостижне.
47. Глаголски предикати су: се осећа, ћу одговорити. Именски предикати су: је пријатан, је врло важно.
48. Субјекат.
49. Објекат.
50. Вукова – атрибут; лепа – именски део предиката; велика саксија – субјекат; изненада – прилошка одредба за начин; дедини унуци – апозиција.
51. Атрибут.
52. „Пријатељство је као биљка“, рекла је Ана, „зато га треба брижљиво неговати.“
53. Македонија – македонски; Шумадија – шумадијски; Нови Сад – Новосадски; Милица – Миличин; хемија – хемијски.
54. Ни по чему се не разликујем од друге деце. Ни од кога не добијам подршке.
55. Наши преци су напустили Косово и Метохију у Великој сеоби Срба под вођством Арсџија III Чарнојевића, патријарха српског.
56. Друг ме је питао: „Шта сутра радимо на часу српског језика?“
57. Моји рођаци живе у Петровцу на Млави, а бака у Бачком Петровом Селу. Волим да посматрам у летњим вечерима Кумову сламу, Северњачу и друга небеска тела.

58. У Косовском боју српску војску је предводио кнез Лазар, а турску султан Мурат. У Паризу лепе Парижанке носе најпознатије моделе париских модних креатора.
59. У једној београдској улици срела су се два стара пријатеља. Сели су у ресторан и, уз бечку шницлу, српску салату и пожешке сокове, започели разговор. „Не видим те дуго“, рече први. „Јеси ли још у истом стану? Излазиш ли у шетњу и како си са здрављем?“ „Здрав сам“, одговори други. „Још увек станујем у Улици краља Петра. Не излазим често и најлепше се осећам у Марковом и Николином друштву. Доста и читам. Управо сам прочитао песму „Плава звезда“ и Ћосићев роман „Време смрти“. Сада морам ићи у Основну школу „Филип Кљајић Фића“ да видим како ми учи унук. Буде ли добар, водићу га на Фрушку гору.“
60. Добрица Ерић, наш познати песник, дао је једном селу име Непричава.
61. Вредни ученици не добијају недовољне оцене. Ако ученик не ради, брзо ће се открити његово незнање. Не смемо дозволити да нас нерад доведе у незгодну ситуацију.
62. Онда ме је запитао друг да ли можемо да преспавамо у мојој викендици.
63. Мама, отпутовао сам првим аутобусом преко Петроварадинског моста у Нови Сад. Не брини ни о чему, све ће проћи добро. Спаваћу код мог друга Новосађана и већ ћу за викенд бити код куће. Његови родитељи су на одмору од 25.6. до 30.6.
64. Коледарске песме певају о Божићу.
65. Колеђани су мушкарци који певају и играју коледарске песме.
66. Ономатопеја.
67. Хипербола.
68. Облици приповедања су: нарација, описивање и дијалог.
69. Мотиви су: љубав, просидба, свадба,
70. Милош Војиновић је: храбар, мудар, одлучан, леп, духовит, јак.
71. „Тешко свуда своме без својега.“
72. Дестерачке песме могу бити: песме старијих времена, песме средњих времена и песме новијих времена.
73. Народна поезија може бити: лирска, епска и лирско-епска.
74. Цар Душан говори мислећи на Милоша Војиновића.
75. Градација.
76. Облици казивања су: нарација и дијалог.
77. Народне шаљиве приче се заснивају на смешном догађају.
78. Савити шипке значи повући се.
79. У новели су стварни ликови и догађаји, а мотив је једна људска особина.
80. „Ха-ха-ха... зар то учите у школи, зар вас је томе учитељ научио?“
81. Приповетка је „Поход на Мјесец“, а хипокористик је душо.
82. Алајбегова слама значи имање о којем нико не води рачуна.
83. Особине су љубав према деци, добре душе.
84. Марк Твен – Том Сојер, Бранислав Нушић – Миле Врабац, Жил Верн – Капетан Немо, Данијел Дефо – Робинзон Крусо.
85. Робинзонијаде су романи о авантурама самотњака.
86. Научнофантастични роман.

87. Портрет.
88. „Лето на висоравни“, Стеван Раичковић, персонификација.
89. ...светиња је!
90. Песма: снажи, диже, блажи.
91. „Ђачки растанак“, Бранко Радичевић, апостроф.
92. „Поход на Мјесец“, дечак; „Дечак и пас“, пас.
93. Хајдуци – роман; Зимско јутро – песма; Моји изуми – аутобиографија; Успомене – аутобиографија.
94. Мостови спајају људе, симбол су решавања проблема.
95. „Прва бразда“, Милован Глишић; хипокористици су: нано, чедо, брале.
96. „Урош и Мрњавчевићи“, преткосовски циклус, Марко Краљевић, кум Урош Нејаки.
97. Поређење; хипербола; персонификација.
98. „Дечак и пас“, Данило Киш, пас, дечаков глас.
99. „Вашар у Тополи“, Добрица Ерић, поређење.
100. Стеван Сремац, нишки крај; пудар – чувар винограда, ашчија – власник гостионице.